

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

Назив предмета:	КОМПАРАТИВНО ПРОУЧАВАЊЕ ЈУЖНОСЛОВЕНСКИХ КЊИЖЕВНОСТИ 1			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број ECTS кредита	Фонд часова
	обавезни	седми	4	3+0

Студијски програми за које се организује: Српски језик и књижевност	
Условљеност другим предметима: Нема.	
Циљеви изучавања предмета: Циљ предмета Компаративно проучавање јужнословенских књижевности 1 је да, уз помоћ савремене компаратистичке методологије, студенте упозна са најзначајнијим литерарним појавама и основним тенденцијама у историји јужнословенских књижевности. Методом проучавања генетских веза и контаката књижевних корпуса на словенском југу, у оквиру овог предмета се освјетљавају релевантне појаве, процеси и тенденције у овом, генетски и језички, блиском књижевном контексту. Циљ овога предмета је да упознавањем и примјеном релевантне компаратистичке методологије освијетли однос српске књижевности и других јужнословенских књижевних корпуса. Због тога је у цијелости посвећен проучавању методолошко-теоријских и компаративноисторијских аспеката тумачења јужнословенске интерлитерарне заједнице.	
Исходи / резултати учења (стечена знања): У оквиру предмета Компаративно проучавање јужнословенских књижевности 1 студенти ће стећи темељна знања о књижевним дјелима, књижевним процесима, сличностима и разликама на словенском југу, поредећи националне књижевне корпусе и објашњавајући специфичности које их одликују. Овај предмет је заснован на поетолошким принципима, тј. студенти ће бити упознати са релевантним књижевно-историјским, књижевно-теоријским и компаратистичким знањима, неопходним и незаобилазним у савременим студијама књижевности. То ће допринијети бољем познавању непосредног литерарног окружења, односно најближег књижевног и културног контекста у којем је настала и развијала се српска књижевност. Исто тако, студенти ће стећи неопходна знања за рад у основношколској и средњошколској настави, гдје постоји значајна заступљеност писача и дјела из корпуса јужнословенских књижевности.	
Име и презиме наставника и сарадника: Проф. др Саша Шмуља	
Методје наставе и савладавања градива: Предавања, лектира, семинарски рад, дискусија.	
Садржај предмета: Исходе учења у оквиру овог предмета можемо презентовати и кратким резимеом његовога садржаја. Предмет Компаративно проучавање јужнословенских књижевности 1 чини низ предавања која садрже релевантна знања и књижевне чињенице поетолошке природе. У оквиру овог предмета биће дате основне напомене о компаративној књижевности, о методологији компаративног проучавања књижевности, о корпусима јужнословенских националних књижевности, њиховим генетским и контактним везама и сл. Као исходиште јужнословенских књижевности посматраћемо ћирилометодијевску традицију, а као полазишне претпоставке за конституисање књижевних корпуса на словенском југу разматраћемо језик, нацију и државу у којој неки народ живи и ствара. У научни садржај овог предмета улази и историјат бугарске, македонске и словеначке књижевности, као и књижевности на српском (некада српско-хрватском) језику. У садржај и план проучавања релевантних књижевних тенденција у оквиру овог предмета улазе и Илирски покрет, идеологија књижевног југословенства, различити аспекти и проблематика у вези са појмом књижевности Босне и Херцеговине, прожимање националних традиција, књижевна „национализација“ Муслимана итд.	
Припремна недјеља	Припрема и упис семестра
I недјеља	Теоријско-методолошки, компаративноисторијски и наставно-научни аспекти проучавања јужнословенских књижевности. Уводне напомене. Компаративно проучавање јужнословенских књижевности. Јужнословенска компаратистика.
II–III недјеља	Теоријски и методолошки аспекти компаратистике и њихов значај у проучавању јужнословенских књижевности. Интертекстуалност и интермедијалност као компаратистичка методолошка полазишта при проучавању јужнословенских књижевности. Имагологија и истраживање менталитета у компаративном проучавању јужнословенских књижевности. Интердисциплинарност, интерлитерарност и интеркултуралност компаратистичких студија јужнословенских књижевности.
IV недјеља	Компаративноисторијски поглед на јужнословенску интерлитерарну заједницу. Ћирилометодијевска традиција. Језик, нација и држава као претпоставке за конституисање националних књижевних корпуса на словенском југу. Илирски покрет. Идеологија књижевног југословенства. Националне књижевности и компаратистика.
V недјеља	Умјетнички епови јужнословенског романтизма: Његош, Мажуранић, Прешерн. Поезија романтизма у јужнословенским књижевностима
VI недјеља	Љубен Каравелов у српској књижевности
VII недјеља	Историјски романи Аугуста Шеное. Елементи романескне традиције код А. Ковачића (<i>V регистратури</i>)
VIII недјеља	Мистично и фантастично код К. Ш. Балског и Драгутина Ј. Илића
IX недјеља	<i>Дубровачка трилогија</i> Иве Војновића. Поезија С. С. Крањчевића

X недјеља	Алеко Константинов у јужнословенском књижевном контексту
XI недјеља	Иван Цанкар у јужнословенском књижевном контексту
XII недјеља	Антун Густав Матош у српској књижевности и култури
XIII недјеља	Антун Бранко Шимић у јужнословенском књижевном контексту. Стваралаштво Иване Брлић Мажуранић
XIV недјеља	Колективно памћење у књижевном дјелу Петра Кочића
XV недјеља	Тин Ујевић у српској књижевности – београдске године

Оптерећење студента на предмету:

Недјељно
3 часа

У семестру
45 часова

Студенти су обавезни да похађају наставу.

Обавезна литература

Теоријски аспекти:

- Брајовић, Тихомир (2012), *Компаративни идентитети. Српска књижевност између европског и јужнословенског контекста*, Београд: Службени гласник.
- Брајовић, Тихомир (2013), „Компаративно проучавање јужнословенских књижевности“, *Појмовник упоредне књижевности*, Зборник радова, уредили Бојан Јовић и Тихомир Брајовић, Београд: Институт за књижевност и уметност, 95–128.
- Гвозден, Владимир (2001), „Полазишта и циљеви имаголошког проучавања књижевности“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књ. 49, св. 1–2, стр. 211–224.
- Грчевић, Фрањо (2005), *Српске теме. Компаратистика сродних књижевности*, Загреб.
- Ерор, Гвозден (2007), *Књижевне студије и домен компаратистике*, Београд: Институт за књижевност и уметност и Панчево: Мали Немо.
- Ерор, Гвозден (2010), *Књижевна терминологија и домен компаратистике*, Београд: Институт за књижевност и уметност и Панчево: Мали Немо.
- Интердисциплинарност теорије књижевности* (2001), Зборник радова, уредио др Милослав Шутић, Београд: Институт за књижевност и уметност.
- Интеркултурно-поредбено изучавање књижевности*, темат с радовима Звонка Ковача, Тихомира Брајовића, Михајла Пангића и других о питањима и проблемима компаративног проучавања јужнословенских књижевности, *Сарајевске свеске*, двоброј 32–33, 2011, стр. 75–181. Наставак расправе налази се у темату под насловом *О студију јужнославенских књижевности*, у двоброју 35–36 (2011) истог часописа, стр. 187–230.
- Интертекстуалност и интермедијалност*, Зборник радова, Загреб: Завод за знаност о књижевности, 1988.
- Јуван, Марко (2013), *Интертекстуалност*, Нови Сад: Академска књига.
- Ковач, Звонко (2011), *Међукњижевне расправе – Поредбена и/или интеркултурна повијест књижевности*, Београд: Службени гласник.
- Компаративно проучавање јужнословенских књижевности (I–IV)*, зборници радова (1982–1989).
- Константиновић, Зоран (1984), *Увод у упоредно проучавање књижевности*, Београд: Српска књижевна задруга.
- Константиновић, Зоран (1986), „Од имагологије до истраживања менталитета“, текст у часопису *Умјетност ријечи*, Загреб, XXX, 2, стр. 137–142.
- Константиновић, Зоран (1993), *Компаративно виђење српске књижевности*, Нови Сад: Светови.
- Константиновић, Зоран (2001), „Интердисциплинарност и интерлигерарност“, у: *Интердисциплинарност теорије књижевности*, Зборник радова, уредио др Милослав Шутић, Београд: Институт за књижевност и уметност, стр. 23–31.
- Константиновић, Зоран (2002а), *Интертекстуална компаратистика*, Београд: Народна књига.
- Константиновић, Зоран (2002б), „Алтерирање страног текста као полазиште компаратистичких истраживања наше књижевности. Скица за системски приступ“, *Књижевна историја*, XXXIX, бр. 116–117, стр. 35–42.
- Константиновић, Зоран (2006), *Литерарно дело и национални менталитет. О једном интердисциплинарном приступу историји српске књижевности*, Београд: Народна књига.
- Пангић, Михајло (1994), „Јужнословенска интерлигерарна заједница: односи српске и хрватске књижевности 1918–1930“, Зборник Матице српске за славистику, 46–47, стр. 29–43.
- Појмовник упоредне књижевности*, зборник радова, уредили Бојан Јовић и Тихомир Брајовић, Институт за књижевност и уметност, Београд, 2013.
- Преледни речник компаратистичке терминологије у књижевности и култури* (2011), уредили Бојана Стојановић Пантовић et al., Нови Сад, Академска књига.
- Свој и туђ. Слика другог у балканским и средњоевропским књижевностима* (2006), Зборник радова, Београд: ИКУМ.
- Сламинг, Иван (1965), „Национална литература и компаратистика“, *Дисциплина маите*, Загреб: Матица хрватска, 23–45.
- Тутњевић, Станиша (2011), *Размеђа књижевних токова на Словенском Југу*, Београд: Службени гласник.

Предметна литература:

Martinović, Juraj (2002), „Južnoslavneski epski triptihon“, *Novi Izraz*, Sarajevo, br. 16–17, str. 8–27.

Поезија романтизма југословенских народа, избор, предговор и приређивање Слободан Ракитић (1978), Београд: Просвета, Нолит и Завод за уџбенике и наставна средства.

Српске приповетке са студијом о Љубену Каравелову, предговор написао Миодраг Ибровац, студију „Љубен Каравелов у српској књижевности“ написао Тодор Марковић, приповетке: „Је ли крива судбина“, „Наказао је Бог“, „Горка судбина“, „Сока“ и „Из мртвог дома“, Библиотека југословенско-бугарске лиге, Београд, 1939.

Светозар Марковић и Љубен Каравелов у контексту словенске књижевности и културе, Зборник радова, уредници Никола Тасић, Миодраг Матицки и Миодраг Стојановић (1992), Београд: САНУ, Балканолошки институт, Институт за књижевност и уметност и Просвета.

Јован Скерлић: „Љубен Каравелов и Светозар Марковић“, у: *Историја нове српске књижевности*, било које издање.

Nemec, Krešimir (1995), *Povijest hrvatskog romana od početaka do kraja 19. stoljeća*, Zagreb: Znanje.

Nemec, Krešimir (2003), *Povijest hrvatskog romana od 1945. do 2000. godine*, Zagreb: Školska knjiga.

Šicel, Miroslav (1984), *Gjalski*, Zagreb: Globus.

Дамјанов, Сава (1989), „Фантастика у делу Драгутина Илића“, у: *Српска фантастика. Натприродно и нестварно у српској књижевности, зборник радова*, уредник академик Предраг Палавистра, Београд: САНУ, стр. 351–362.

Породица Илић у српској књижевности и култури, зборник радова, уреднице: др Марта Фрајнд и др Весна Матовић (2003), Београд: Институт за књижевност и уметност.

Црњански, Милош (1999), „Кнез Иво Војновић“, у: *Есеји и чланци*, Београд: Задужбина Милош Црњански, стр. 73–75.

Дучић, Јован (2001), „Иво Војновић“, у: *Моји сапутници – књижевна обличја*, Београд: Рад; Подгорица: Октоих; Требиње: Дучићеве вечери поезије, стр. 7–45.

Крлежа, Мирослав (1977), „О Крањчевићевој лирици“, у: *Есеји и записи*, Загреб: Школска књига и Сарајево: Свјетлост, стр. 81–103.

Јелчић, Дубравко (1984), *Крањчевић*, Загреб: Глобус.

Лалић, Иван В. (1997), „О поезији Силвија Страхимира Крањчевића“, у: *О поезији дванаест песника*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, стр. 45–55.

Игов, Светозар (2000), *Българската литература XX век: от Алеко Константинов до Атанас Далчев*, София: Съюз на филолозите българи.

Тодорова, Марија (1999), *Имагинарни Балкан*, Београд.

Бијелић, Маријана (2010), „Творба идентитета и другости у роману *Баја Гањо* Алека Константинова“, *Десничини сусрети 2005–2008*, Зборник радова, уредили Драго Роксандић и Ивана Цвијовић Јаворина, Филозофски факултет у Загребу, стр. 100–109.

Митровић, Марија (1995), „Иван Цанкар“, у: *Преглед словеначке књижевности*, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци – Нови Сад, стр. 196–224.

Погачник, Јоже и Здравец, Франц (1973), превели Марија Митровић и Милорад Живанчевић, Београд: Нолит, стр. 396–405.

Bernik, France (2006), *Ivan Cankar*, Monografije k Zbranim delom slovenskih pesnikov in pisateljev, Maribor: Litera.

Бегић, Мидхат (1957), „Уз Матош-Скерлићево наследство“, *Раскрића*, Сарајево: Свјетлост, стр. 21–46.

Тутњевић, Станиша (2005), „На трагу једне модернистичке парадигме (Приповијетке *Миш* А. Г. Матоша и *Септима* Лазара Поповића)“, *Књижевна историја*, XXXVII, 125–126, стр. 109–131.

Кољевић, Светозар (1986), „Матош према Дучићу и Ракићу“, *Виђења и сновиђења*, Сарајево: Веселин Маслеша, стр. 120–136.

Ораић Толић, Дубравка (2013), *Читања Матоша*, Загреб: Љевак.

Шмуља, Саша (2016), *Антун Густав Матош у српској књижевности и култури*, Бања Лука: Филолошки факултет.

Вучковић, Радован (1969), *Преобрази и преображења. О Антуну Бранку Шимићу*, Сарајево: Свјетлост.

Леовац, Славко (1989), „Антун Бранко Шимић“, Радио Сарајево, Трећи програм, број 65, година XVII, стр. 311–321.

Зима, Дубравка (2001), *Ивана Брлић Мажуранић*, Загреб: Завод за знаност о књижевности.

Калезић Радоњић, Светлана (2011), *Облак над каменим вратима (умјетност ријечи Иване Брлић Мажуранић)*, Тузла: Босанска ријеч.

Шмуља, Саша (2007), „Колективно памћење у дјелу Петра Кочића“, Зборник радова Академије наука и умјетности Републике Српске са Научног скупа *Петар Кочић данас*, Бања Лука, стр. 101–118.

Палавистра, Предраг (1952), „Песник мрака и визија“, *Летопис Матице српске*, Нови Сад, година 128, књига 369, стр. 363–378.

Јешић, Недељко (2008), *Тин Ујевић и Београд*, Београд: Службени гласник.

Боко, Јасен (2005), *Тин: тридесет година путовања*, Загреб: Графички завод Хрватске.

Предметна и семинарска литература биће доступне студентима и у знатно ширем обиму.

Облици провјере знања и оцјењивање: Писмена и усмена провјера знања, предиспитне активности, завршни испит.

Посебна назнака за предмет: -

Име и презиме наставника који је припремио податке: Проф. др Саша Шмуља

Напомена: